

การศึกษาตามหลักความสามารถ : แนวทางการดำเนินงานในยุคปัจจุบัน

(Competency-Based Education : CBE : Approach to Present Implementation)

ดร. ชัชวรินทร์ ชวนวัน ข้าราชการบำนาญ สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา, 2562

ตอนที่แล้วเสนอกระแสดังกล่าวไว้ว่าประเทศไทยเรามีแนวคิดที่จะนำหลักความสามารถมาใช้ในการจัดการศึกษานั้น ในความเป็นจริงผู้เขียนได้ติดตามการดำเนินงานของภาครัฐเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามความสามารถมาเป็นเวลาเกือบ 20 ปีแล้ว แต่ภาครัฐไม่ได้ใช้คำว่า “การจัดการศึกษาตามความสามารถ (Competency-Based Education) แต่มีการใช้คำหลายคำ เช่น ในปัจจุบันใช้คำว่า การจัดการเรียนการสอนด้วยหลักสูตรสมรรถนะ หรือ สมรรถนะเด็กไทย และฯลฯ ซึ่งผู้เขียนขอกล่าวไว้ในข้อเขียนตอนนี้ว่า นับเป็นเรื่องที่น่ายินดีอย่างยิ่งที่ภาครัฐได้กำหนดให้มีการจัดการศึกษาด้วยแนวคิดความสามารถ ซึ่งจะทำให้วิสัยทัศน์การจัดการศึกษาภาพรวมของประเทศมีความทัดเทียมกับอารยประเทศทั้งหลายในโลกรวมทั้งกลุ่มประเทศอาเซียน ซึ่งในการดำเนินงานจริงๆ ขององค์กร หน่วยงาน สถานศึกษาที่จะมีขึ้นในอนาคตอันใกล้นี้ แนวทาง นโยบาย กลยุทธ์การดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนการจัดการศึกษาตามความสามารถ (ตามที่มีการกำหนดกรอบสมรรถนะ และคู่มือต่างๆ ขึ้นเพื่อการปฏิบัติงาน) ถึงแม้ว่ารูปแบบการบริหารและการจัดการที่เชื่อมโยงจากระดับนโยบายถึงระดับปฏิบัติจะยังคงไม่ชัดเจนเท่าที่ควร และการดำเนินงานจะเป็นอย่างไร ก็คงต้องติดตามกันต่อไป

จากการนำเสนอเรื่อง **ความสามารถสำคัญสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต** (ตัวอย่าง 8 KEY COMPETENCES ของ European Commission) ไปแล้วนั้น ผู้เขียนได้ค้นพบข้อมูล **กรอบสมรรถนะหลักของหลักสูตรฐานสมรรถนะ 10 สมรรถนะของไทย** ที่ประกอบด้วยสมรรถนะขั้นพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนทุกคนและเป็นสมรรถนะกลางที่เอื้อให้สถานศึกษาที่มีศักยภาพ ซึ่งผู้เขียนก็ไม่ทราบว่า จะเป็น **ความสามารถสำคัญสำหรับการเรียนรู้ (Key Competencies for Life Long Learning)** ของเด็กไทยหรือไม่ เพราะไม่พบการใช้คำศัพท์ดังกล่าวในเอกสารอ้างอิงที่สืบค้นได้ อย่างไรก็ตามเห็นว่า กรอบสมรรถนะหลักของหลักสูตรฐานสมรรถนะ 10 สมรรถนะ ที่พัฒนาขึ้นมีส่วนที่ดีและมีความคล้ายคลึงกับ 8 KEY COMPETENCES ของ European Commission อยู่บ้าง ผู้เขียนจึงขอนำข้อมูลทั้งสองส่วนมาทำการเปรียบเทียบในรูปแบบตารางโดยมีจุดประสงค์เพื่อเผยแพร่ให้ผู้สนใจได้รู้และเข้าใจเท่านั้น มิได้มีเจตนาอย่างอื่นแต่ประการใด

8 Key competences Of European Commission	10 สมรรถนะสำคัญของหลักสูตร (ไทย)
1. การสื่อสารในภาษาแม่ (Communication in the mother tongue)	สมรรถนะที่ 1 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai Language for Communication)
2. การสื่อสารในภาษาต่างประเทศ (Communication in foreign languages)	สมรรถนะที่ 2 คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน (Mathematics in Everyday Life)

8 Key competences Of European Commission	10 สมรรถนะสำคัญของหลักสูตร (ไทย)
<p>3. ความสามารถทางคณิตศาสตร์และความสามารถพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Mathematical competence and basic competences in science and technology)</p> <p>4. ความสามารถทางดิจิทัล (Digital competence)</p> <p>5. ความสามารถในการเรียนรู้ที่จะเรียนรู้ (Learning to learn competence)</p> <p>6. ความสามารถทางสังคมและพลเมือง (Social and civic competences)</p> <p>7. ความรู้สึกของความคิดริเริ่มและผู้ประกอบการ (Sense of initiative and entrepreneurship)</p> <p>8. การรับรู้และการแสดงออกทางวัฒนธรรม (Cultural awareness and expression)</p>	<p>สมรรถนะที่ 3 การสืบสอบทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยา ศาสตร์ (Scientific Inquiry and Scientific Mind)</p> <p>สมรรถนะที่ 4 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (English for Communication)</p> <p>สมรรถนะที่ 5 ทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน (Life Skills and Personal Growth)</p> <p>สมรรถนะที่ 6 ทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ (Career Skills and Entrepreneurship)</p> <p>สมรรถนะที่ 7 ทักษะการคิดขั้นสูงและนวัตกรรม (Higher-order Thinking Skills and Innovation)</p> <p>สมรรถนะที่ 8 การรู้เท่าทันสื่อ สารสนเทศ และดิจิทัล (Media, Information and Digital Literacy)</p> <p>สมรรถนะที่ 9 การทำงานแบบรวมพลังเป็นทีม และ ภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership)</p> <p>สมรรถนะที่ 10 พลเมืองตื่นรู้และสำนึกสากล (Active Citizen and Global Mindedness)</p>

ตอนที่ 9-2 การกำหนดและใช้กรอบความสามารถการเรียนรู้ตลอดชีวิต

กรอบความสามารถสำคัญสำหรับการเรียนรู้ที่มีการกำหนดขึ้นแล้ว ไม่ว่าจะมีความสามารถที่ด้านใดก็ตาม ในการนำไปสู่การใช้ประโยชน์ทางการจัดการศึกษาตามความสามารถ ต้องดำเนินการตามวงจรการพัฒนาความสามารถ ประกอบด้วย 1.การจัดทำกรอบ/โมเดลความสามารถการเรียนรู้ (Competency-Based Learning Model), 2.การจัดทำกรอบ/โมเดลการประเมินความสามารถการเรียนรู้ (Competency-Based Assessment Model) และ 3.การจัดทำกรอบ/โมเดลการพัฒนาความสามารถการเรียนรู้ (Competency-Based Development Model)

การจัดทำกรอบ/โมเดลความสามารถการเรียนรู้ (Competency-Based Learning Model)

หมายถึง การจัดทำโมเดลความสามารถ (Competency Model) สำหรับใช้ในการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมาย เช่น นักเรียน ผู้เรียน ผู้อบรม ฯลฯ ซึ่งมีแนวทางจัดทำตามหลักการสร้างและพัฒนาโมเดลสมรรถนะ (Competency-Based Learning Model Development) นั้นเอง

การวิเคราะห์เพื่อกำหนดโมเดลความสามารถเบื้องต้น อาจจะมีแนวทาง ดังนี้

ความสามารถการเรียนรู้ที่ 1 ชื่อความสามารถ (ไทย)..... (ภาษาอังกฤษ.....)		กำหนดชื่อตามหลักการ (Defining Competency Name)
นิยาม (Definition)		
เขียนข้อความนิยามตามหลักการ (How to writing Definition Statement)		
ความสามารถย่อย/ประกอบ (Sub-Competency)	KSA	พฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถ (Competency Behavioral Indicators)
ความสามารถย่อยที่ 1..... (.....)	K1	เขียนข้อความพฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถ ตามหลักการเรียนรู้ของ Bloom's Taxonomy
	K2	
	K3	
	S1	
	S2	
	S3	
	A1	
	A2	
	A3	
ความสามารถย่อยที่ 2..... (.....)	K1	เขียนข้อความพฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถ ตามหลักการเรียนรู้ของ Bloom's Taxonomy
	K2	
	K3	
	S1	
	S2	
	S3	
	A1	
	A2	
	A3	

- หมายเหตุ**
- กำหนดองค์ประกอบโมเดลความสามารถให้ครบและจัดทำมาตรฐานความสามารถ
 - เขียนพฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถ (KSA) ตามหลักของ Bloom's Taxonomy
 - ใช้โมเดลความสามารถในการประเมินและพัฒนาความสามารถ (ปรับพฤติกรรมบ่งชี้ให้สอดคล้องกับการประเมินหรือการพัฒนาความสามารถ และใช้แนวทาง Evidence-Based มาร่วมด้วย)

ตัวอย่าง

ความสามารถการเรียนรู้ที่ 1 ชื่อความสามารถ (ไทย) ภาษาหลักเพื่อการสื่อสาร (ภาษาอังกฤษ : Key Language to Communication)		
นิยาม (Definition) การใช้ภาษาหลักเพื่อการสื่อสาร คือ ความสามารถแสดงออกและตีความแนวคิดความคิดความรู้สึกข้อเท็จจริงและความคิดเห็นในรูปแบบวาจาและการเขียน (การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน) และการโต้ตอบภาษาในวิธีที่สร้างสรรค์และเหมาะสมกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมอย่างเต็มรูปแบบ ทั้งด้านการศึกษา การฝึกอบรม การทำงาน และการพักผ่อน		
ความสามารถย่อย/ประกอบ (Sub-Competency)	KSA	พฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถ (Competency Behavioral Indicators)
ความสามารถย่อยที่ 1 การสื่อสารด้วยการพูด (Speaking)	K1	คำศัพท์ ไวยากรณ์ ฟังก์ชันของภาษา
	K2	การมีปฏิสัมพันธ์ทางวาจา
	K3	การสื่อสารในบริบทที่แตกต่างกัน
	S1	พูดสื่อสารทางวาจา
	S2	พูดได้ถูกต้องตามสถานการณ์
	S3	แยกแยะและใช้วิธีการพูดประเภทต่าง ๆ
	A1	ตระหนักถึงผลกระทบของการพูดที่มีต่อผู้อื่น
	A2	จัดการบทสนทนาที่สำคัญและสร้างสรรค์
	A3	ความใส่ใจในการพูดเพื่อมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น
ความสามารถย่อยที่ 2..... (.....)	K1	
	K2	
	S1	
	S2	
	A1	
	A2	

แนวคิดทั่วไปในการจัดการศึกษาตามความสามารถ

ระดับอนุบาลและระดับประถมศึกษา

1. การเรียนรู้โดยใช้ความสามารถพื้นฐานในวัยเด็ก นักการศึกษาพยายามมุ่งเน้นไปที่ส่วนหน้าของกระบวนการเรียนรู้รวมถึงการพัฒนาทักษะด้านภาษา การอ่านออกเขียนได้ การคำนวณตัวเลข การรับรู้ทางประสาทสัมผัส กลไกทางอารมณ์สังคม และการควบคุมตนเอง

2. เริ่มต้นดำเนินการด้วยการกำหนดกรอบความสามารถและดำเนินงานตามตามรูปแบบความสามารถด้วยการนำไปใช้ในโรงเรียนอนุบาลก่อนและค่อย ๆ เคลื่อนเข้าไปสู่ระดับชั้นหนึ่ง ชั้นสอง และชั้นอื่นๆ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบและเรียนรู้ถึง

- กรอบความสามารถนักเรียนที่กำหนดและระบุนผลการเรียนรู้ที่สำคัญอย่างชัดเจนในทุกช่วงวัยเด็ก
- การใช้การประเมินอย่างเป็นระบบเพื่อกำหนดระดับความพร้อมของนักเรียนที่สัมพันธ์กับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่จำเป็น (ทั้งการประเมิน VAL, การประเมินกระบวนการและการประเมินผลลัพธ์)
- ใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่สอดคล้องวัตถุประสงค์ความสามารถและมีข้อมูลเพียงพอและตรวจสอบความคืบหน้าการเรียนรู้อย่างรอบคอบจนกว่านักเรียนจะบรรลุความสามารถตามวัตถุประสงค์
- เมื่อนักเรียนได้แสดงออกถึงความสามารถการเรียนรู้ ควรพัฒนานักเรียนให้ทำงานในระดับที่สูงขึ้นเพื่อความต่อเนื่อง

3. การเรียนรู้ที่เน้นความสามารถนั้นมีการใช้กันอย่างแพร่หลายในระดับประถมศึกษา ข้อสำคัญคือ โรงเรียนมีความพร้อมดำเนินงานจัดการเรียนตามความสามารถเพียงใด

4. ระบบการเรียนรู้ที่เน้นความสามารถในระดับก่อนวัยเรียนและ โรงเรียนประถมศึกษา มีศักยภาพที่จะให้โอกาสนักเรียนที่จะกลายเป็นผู้เรียนประสบความสำเร็จไปตลอดชีวิต การระบุนผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcome) ที่สำคัญตั้งแต่แรกเริ่มรวมทั้งการวางเส้นทางการเรียนรู้เพื่อช่วยให้นักเรียนบรรลุผลลัพธ์ จึงเป็นความท้าทายและ โอกาสของ โรงเรียนที่จะพัฒนาความพร้อมที่มีศักยภาพสูงในการจัดการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษา

1. การเรียนรู้ที่เน้นความสามารถในระดับมัธยมศึกษาเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่โรงเรียนอาจเลือกนำมาใช้ ซึ่งการเรียนการสอนแบบดั้งเดิมนักเรียนอาจจะไม่ได้รับความสามารถตามที่หลักสูตรหรือสาขาวิชากำหนดไว้ก่อนที่พวกเขาจะได้รับการรับรองตามหลักสูตร เช่นนักเรียนอาจเรียนจบตามจำนวนหน่วยกิตที่ต้องการและได้รับประกาศนียบัตรมัธยมปลายเหมือนกันทุกคน แต่อาจมีปัญหาในความไม่เท่าเทียมกันของความรู้ และทักษะที่สำคัญ เช่น บางคนเรียนจบแต่ยังไม่สามารถอ่าน เขียนภาษา หรือทำคณิตศาสตร์ในระดับพื้นฐานได้ เป็นต้น

2. การให้ประกาศนียบัตรที่เน้นความสามารถ จะเป็นประกาศนียบัตรที่มอบให้กับนักเรียนเฉพาะเมื่อนักเรียนได้ผ่านเกณฑ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง (แสดงความสามารถตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนด)

3. เป้าหมายของการเรียนรู้ที่เน้นความสามารถ กำหนดเพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนเรียนรู้สิ่งทีพวกเขาคาดหวังว่าจะเรียนรู้มากขึ้นและยังสามารถให้ข้อมูลแก่นักเรียนอย่างละเอียดเกี่ยวกับความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียนรวมถึงแนวคิด ทักษะเฉพาะและจุดอ่อนที่นักเรียนยังไม่เข้าใจ

4. โรงเรียนที่เปลี่ยนมาใช้ระบบความสามารถ โรงเรียนย่อมต้องมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้ง การดำเนินงานและวิธีการสอนนักเรียนที่มีผลกระทบต่อทุกสิ่ง ตั้งแต่ปรัชญาการศึกษาและวัฒนธรรมของโรงเรียน วิธีการสอน การทดสอบ การจัดระดับ การรายงาน การสำเร็จการศึกษา รวมทั้งอุปกรณ์เครื่องมือสนับสนุนต่างๆ เช่น บัตรรายงานที่ต้องออกแบบใหม่ทั้งหมด การใช้เครื่องชั่งและระบบการให้คะแนนที่แตกต่างกัน เช่น การเปลี่ยนเกรดตัวอักษรด้วยคำอธิบายสั้น ๆ เช่นวลีที่ไม่ตรงตามมาตรฐานบางส่วนและเกินมาตรฐานมักใช้ในโรงเรียนที่เน้นความสามารถ โรงเรียนอาจต้องใช้วิธีการสอนและการประเมินที่

แตกต่างกันเพื่อตัดสินว่านักเรียนประสบความสำเร็จหรือไม่ รวมถึงกลยุทธ์ต่างๆ เช่น การสาธิตการเรียนรู้ เส้นทางการเรียนรู้ แผนการเรียนรู้ส่วนตัว การลงทุน เครื่องมือ และโครงการสนับสนุนอื่นๆ

5. ในทางปฏิบัติการเรียนรู้ที่เน้นความสามารถนั้นมีหลากหลายรูปแบบตั้งแต่ภาครัฐไปจนถึงหน่วยงาน องค์กรของรัฐหรือโรงเรียนหนึ่งไปจนถึงโรงเรียนหนึ่ง ไม่มีรูปแบบการเรียนรู้เดียวหรือวิธีการที่ใช้ในระดับสากล ดังนั้น โรงเรียนอาจต้องสร้างระบบตามความสามารถของตนเอง แต่อาจใช้ระบบโมเดล ความสามารถหรือกลยุทธ์การดำเนินงานที่สร้างขึ้นโดยหน่วยงานการศึกษาของภาครัฐหรือองค์กรการศึกษา ภายนอก

6. โรงเรียนมัธยมมีความเหมาะสมที่จะใช้ระบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสามารถ ซึ่งสามารถ กำหนดหรือจะใช้วิธีการอื่นเพิ่มเติม ทั้งนี้ โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีความพร้อมสูงการกำหนดกลยุทธ์ระบบ การศึกษาที่อิงความสามารถอาจได้รับการออกแบบให้ดีขึ้นหรือมีประสิทธิภาพมากกว่าระบบอื่นๆ

ความสำเร็จของการดำเนินงานการจัดการศึกษาตามความสามารถ นอกจากจะขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ สำคัญๆ เช่น นโยบายภาครัฐ วัฒนธรรมและกลยุทธ์ และการออกแบบระบบที่ดีแล้ว ความสามารถของ ผู้เกี่ยวข้องยังเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยผลักดันให้ไปสู่เป้าหมายได้เร็วขึ้น โดยเฉพาะครูซึ่งเป็นปัจจัย ขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายย่อมต้องมีความสามารถที่สำคัญหลายด้าน

The Council of Chief State School Officers (CCSSO) ได้สร้าง **รูปแบบมาตรฐานการสอน และความก้าวหน้าการเรียนรู้สำหรับครู - Model Core Teaching Standards and Learning Progressions for Teachers** (CCSSO, 2013) สิบมาตรฐาน คือ

มาตรฐาน 1: การพัฒนาผู้เรียน- Learner Development ครูเข้าใจว่าผู้เรียนเติบโตและพัฒนาได้ อย่างไร ตระหนักในรูปแบบของการเรียนรู้และการพัฒนานั้นแตกต่างกันในแต่ละด้าน ทั้งด้านความรู้ ภาษา สังคมอารมณ์ และร่างกาย มีการออกแบบและนำประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมและท้าทายมาพัฒนา

มาตรฐาน 2: ความแตกต่างในการเรียนรู้- Learning Differences ครูใช้ความเข้าใจในความ ต่างระหว่างบุคคลและวัฒนธรรมและชุมชนที่หลากหลาย เพื่อให้แน่ใจว่าสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบ องค์กรรวมจะทำให้ผู้เรียนแต่ละคนมีมาตรฐานสูง

มาตรฐาน 3: สภาพแวดล้อมการเรียนรู้-Learning Environments ครูทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อ สร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้ส่วนบุคคลและการทำงานร่วมกันและส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์ ทางสังคมในเชิงบวกการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และแรงจูงใจในตนเอง

มาตรฐาน 4: ความรู้เนื้อหา- Content Knowledge ครูเข้าใจแนวความคิดหลักเครื่องมือ การได้ ส่วนและ โครงสร้างของวินัยที่เขาหรือเธอทำการสอนและสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่ทำให้มีวินัยและ เข้าถึงได้อย่างมีความหมายสำหรับผู้เรียนเพื่อรับรองความเชี่ยวชาญของเนื้อหา

มาตรฐาน 5: การใช้เนื้อหา- Application of Content ครูเข้าใจวิธีการเชื่อมโยงแนวคิดและใช้ มุมมองที่แตกต่างเพื่อดึงดูดผู้เรียนในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ความคิดสร้างสรรค์ และการร่วมกัน แก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับปัญหาในท้องถิ่นและสังคม

มาตรฐาน 6: การประเมินผล- Assessment ครูเข้าใจและใช้วิธีการประเมินหลายวิธีเพื่อดึงดูดผู้เรียนในการเติบโตของตนเอง เพื่อติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนและเพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจของครูและผู้เรียน

มาตรฐาน 7: การวางแผนสำหรับการเรียนการสอน-Planning for Instruction ครูวางแผนการเรียนการสอนที่สนับสนุนนักเรียนทุกคนบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้อย่างเข้มงวดโดยการดึงความรู้ในเนื้อหาเนื้อหาหลักสูตรทักษะการทำงานข้ามสายงานและการสอนรวมถึงความรู้ของผู้เรียนและบริบทของชุมชน

มาตรฐาน 8: กลยุทธ์การสอน- Instructional Strategies ครูเข้าใจและใช้กลวิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนพัฒนาความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับเนื้อหาและการเชื่อมต่อและสร้างทักษะเพื่อนำความรู้ไปใช้อย่างมีความหมาย

มาตรฐาน 9: การเรียนรู้อย่างมืออาชีพและการปฏิบัติอย่างมีจริยธรรม- Professional Learning and Ethical Practice ครูมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มืออาชีพอย่างต่อเนื่องและใช้หลักฐานเพื่อประเมินการปฏิบัติตนอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลของการเลือกและการกระทำของเขา/เธอต่อผู้อื่น(ผู้เรียน ครอบครัวผู้เชี่ยวชาญอื่นๆและชุมชน) และปรับการปฏิบัติเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน

มาตรฐาน 10: ความเป็นผู้นำและความร่วมมือ- Leadership and Collaboration ครูแสวงหาบทบาทความเป็นผู้นำที่เหมาะสมและโอกาสที่จะรับผิดชอบในการเรียนรู้ของนักเรียน, การทำงานร่วมกับผู้เรียน, ครอบครัว, เพื่อนร่วมงาน, ผู้เชี่ยวชาญด้านโรงเรียนอื่น ๆ และสมาชิกชุมชน เพื่อให้แน่ใจว่าผู้เรียนจะเติบโตของและมีความก้าวหน้าในอาชีพ

สำหรับนักการศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่นที่จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานจัดการศึกษาตามความสามารถ เพื่อส่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนบรรลุเป้าหมายความสามารถ ก็เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดไม่ด้อยไปกว่าความสามารถของครู รวมถึงโรงเรียน/สถานศึกษาที่จะจัดการศึกษาก็ย่อมต้องเป็นองค์กรที่มีขีดความสามารถหรือศักยภาพสูงในการดำเนินการเช่นกัน ประเด็นเหล่านี้ก็เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องต้องคิดหาแนวทางและกำหนดความสามารถให้มีขึ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้ เป็น กรอบความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาฟลอริดา (Competency school principals as Florida Department of Education) ที่นำมาให้ผู้สนใจได้รับรู้และยอมรับกันว่า ประเทศเราก็คงต้องกำหนดกรอบความสามารถของนักบริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้องดังกล่าวด้วยเหมือนกัน

1.Vision : High performing leaders have a personal vision for their school and the knowledge, skill, and dispositions to develop, articulate and implement a shared vision that is supported by the larger organization and the school community.

2.Community and Stakeholders Partnership : High performing leaders collaborate with families, business, and community members, respond to diverse community interest and needs, work effectively with the larger organization and mobilize community resources.

3 Diversity : High performing leaders understand, respond to and influence the personal, political and social

4 Instructional Leadership : High performing leaders promote a positive learning culture, provide an instructional program, and apply best practices to student learning

5. Managing the Learning : High performing leaders manage the organization, operations, facilities and resources in ways that maximize the use of resources in an instructional organization and promote a safe, efficient, legal, and effective learning environment.

6. Learning, Accountability and Assessment : High performing leaders monitor the success of all students in the learning environment, align the curriculum, instruction, and assessment processes to promote effective student performance and use a variety of benchmarks, learning expectations, and feedback measure to ensure accountability for all participants engaged in the educational process.

7. Decision Making : Strategies High performing leaders plan effectively, use critical thinking and problem solving techniques, and collect and analyze data for continuous school improvement.

8 Technology : High performing leaders plan and implement the integration of technological and electronic tools in teaching, learning and management, research, and communication responsibilities.

9. Human Resources : Development High performing leaders recruit, select, nurture and where appropriate, retain effective personnel, develop mentor and partnership programs, and design and implement comprehensive professional growth plans for all staff paid and volunteer.

10 Ethical Leadership : High performing leaders act with integrity, fairness, and honesty in an ethical manner.

Resource: Florida School Leadership, Florida Department of Education, 2008

ข้อคำถามให้ช่วยกันคิด

1. มีแนวทางเตรียมความพร้อมของโรงเรียน/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับระบบการจัดการศึกษาตามความสามารถอย่างไร, โดยเฉพาะระบบโรงเรียนยังคงเหมือนเดิมหรือจะดำเนินการปรับปรุงอย่างไร..

2. ระบบการสอนและการเรียนรู้จะทำอย่างไร ครูยังคงสอนตามรายวิชาและประจำชั้นเรียนด้วยวิธีเหมือนเดิม หรือมีความพร้อมในการสอนตามความสามารถเพียงใด (Teaching, Coaching หรือ Monitoring)

3. ระบบการประเมินผล มีความสำคัญกับระบบการจัดการศึกษาศึกษาตามความสามารถทุกขั้นตอน ทั้งการประเมิน VAL, การประเมินกระบวนการ และการประเมินผลลัพธ์..ระบบการประเมินที่สร้างขึ้นรองรับแนวคิดนี้เพียงใด? เช่น

3.1 มีการประเมิน VAL เพื่อคัดกรองนักเรียนว่ามีความสามารถพื้นฐานเพียงใด และเพื่อนำผลไปจัดทำแผนการเรียนรู้หรือไม่

3.2 โรงเรียน/สถานศึกษา จะจัดให้นักเรียนเข้าเรียนตามผลการประเมินความสามารถ VAL อย่างไร หรือยังคงจัดตารางเรียนให้เข้านั่งเรียนในชั้นเรียนเหมือนกันทุกคนเหมือนเดิม,

3.3 โรงเรียนจัดระบบเลือกเรียนตามความสามารถหรือไม่ ถ้าไม่มีสุดท้ายนักเรียนทุกคนต้องผ่านการประเมินผลด้วยรูปแบบเดียวกัน...หรือไม่)

4. ระบบการประเมินผลจะใช้ตัดสินการจบหลักสูตรอย่างไร? (นักเรียนยังคงเข้าสอบ จบและได้รับประกาศนียบัตรพร้อมกันเหมือนเดิม หรือจะจำแนกคนที่จบผ่านและไม่ผ่านความสามารถอย่างไร..)

5. ระบบอำนวยความสะดวก CBE แก่นักเรียน โรงเรียน อำเภอ/เขตพื้นที่และภาครัฐ ควรเป็นอย่างไร เหล่านี้ คือ คำถามที่เราต้องช่วยกันคิดหาคำตอบและแสวงหาแนวทางดำเนินการต่อไป.

.....